Nro 99.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 12. WRZESNIA ROKU 1797. WE WTOREK.

z Petersburga 18. Sierpnia.

Xże Gorczakow z świty Imperatora Jmci mianowany został Podpółkownikiem. Półkownikow *Glassenap, Kosen, Izmaiłow, Czziplic*, do służby przyięto. Półkownik *Mieszkoi* na stopień General Maiora i Szefa *Brańskiego* Muszkietyerow Regimentu na mieyscu General Maiora Graffa *Markow*, tenże stopień otrzymał Półkownik *Michaiłow*, z Szefowstwem Regimentu *Czernihowskiego* Muszkietyerow na mieyscu General-Maiora *Tolstow*. Regiment Pionnierow oddany pod Kommendę General kwatermistrza Barona *Arakczeiew*, od niego formowany będzie. General Infanteryi *Xże Holicin* na własną prozbę uwolniony od służby z nayłaskawszym dozwoleniem noszenia munduru. Półkownicy *Barszczow i Talizin* od *Izmaiłowskiego* Gwardyi regimentu mianowani General-Maiorami, drugiemu oddana Kommenda batalionu Leibgwardyi *Preobrażeńskiego* regimentu Generała Infanteryi Xcia Holicin. Kapitan od Gwardyi *Olsufiew i Bachmetiew*, zostali *Półkownikami* Tayny Konsiliarz Ciwilny Gubernator *Simbirski Karpow* uwolniony od obowiązkow, za długie usługi do życia pensyą otrzymał.

Tayny Kons: *Troszczyński* donosi następuiącym osobom, iż prozby onych zostały nie przyięte: Szambelan *Podgorski*, Wdowa *Zaleska* w Wilnie, Maior *Jurkiewicz*. Kapitan *Kamiński*, Konsyliarz *Kubicki*, Sekretarz *Wołoszkiewicz*, Podporucznik *Russanowski*. Porucznik *Michnoski*, Bywszy Polski General Maior *Trokin*, *Maczkowski*, *Chażanowicz* w Mińsku Wdowa *Dombrowska*, w Mohilowie. Bywszy Polski Maior *Staniewicz*. Porucznik Tatarow *Sobolewski*, Szlachcic *Dowmont*. Rotmistrz Polski Murza *Kriczyński*, Wdowa *Baranowska*, Maior *Plater* Chorąży *Kasperski*.

z Wiednia 24. Sierpnia.

Ktokolwiek wiadomości publiczne długo z uwagą czytywał, przyznać musi, iż od dawnego czasu nie były tak oschłe, tak nie pewne, tak jedne drugim przeciwne, jak w teraznieyszym czasie. Niedawnośmy doniesli, iż pewna jest nadzieia pokoju, kilko dniami pierwiey głoszono, iż woyna jest nieuchronna Dziś znowu mowią, iż ostateczny traktat z *Francyą* będzie podpisany w *Udine* jutro lub naydaley d. 28. ponieważ na ten czas wygotować kazano szpade 200 tyś. zło: Rynsk: szacowaną, ktorą *Cesarz Jmść* ma przesłać w podarunku dla Generała *en Chef* armii *Włoskiey Buonaparte*. Innych zdaniem *Franciszek* 2. naymocniey postanowiony jest nie ustępować praw korony swoiey do *Mantui*, gotow raz drugi narazić się na woienne przypadki raczey, niżeli Państwa dziedziczne zostawić otworem dla *Włoskich* Republikantow.

Jakoż od granicy *Weneckiey* wiadomość odbieramy, iż groźne przygotowania do kampanii nowey z obu stron nieustaią. *Austryackie* woyska zgromadzaią się codziennie do wyznaczonych stanowisk. *Gori* ią i wąwozy przy *Pontebba* sposobią do obrony niezmierne magazyny zakładamy w *Stiryi i Carinthii*, do ktorych zprowadzenia więcey 10 tyś. wozow z *Węgier* użyto. Gotowi do rozpoczęcia woyny, pragniemy jednak pokoju narzekaiąc na tych, ktorzy naruszeniem warunkow umowionych w *Leoben* oddalili od nas szczęście, ktoregośmy już byli bliskiem.

W listach z *Goricii* d. 18. pisanych czytamy: negocyacye o pokoy idą jak dotąd opieszale, woienne zaś przygotowania z naywiększym pośpiechem *Buonaparte we Włoszech* tak urządza Rptę *Cisalpińską*, jak gdyby los ey był zupełnie zapewniony na czasy potomne. *Mantua* do niey przyłączona, żelazem chyba i ogniem oderwaną bydź może. Spodziewanych tak dawno Pełnomocnikow nie widziemy w *Udine*. Zaczynamy się więc obawiać, żeby ten długo pożądany i obiecywany pokoy nie przemienił się w kilko-miesięczne broni zawieszenie, z ktorego użytkuiąc *Cesarz Jmść* wzmocni armie w przeszłey kampanii tylekroć porażone, *Francuzi Włochy* oje przewrócą.

Prawda jest iż Republikanie zapłacili nam kotki spoczynek Prowincyami *Weneckiemi*, *Iryą i Dalmacyą*, lecz te kraie ktore nic *Francuzom* nie kosztuią, czyliż nie będą raczey *Austryakom* szkodliwe w przypadku rozpoczęcia woyny? Muszą tam utrzymywać woysko znaczne dla utrzymania w podległości narodu jeszcze nie przywykłego do praw i rządu nowego; muszą mianowicie strzedz od rewolucyiney zarazy; naostatek mieć się na baczności od ściany *Tureckiey*; jakożkol-

wiek *Porta* jest dziś nie chętną *Francuzom*, nieb spieczeństwo grożące *Bośnii*, *Albanii*, &c. zciąga uwagę *Diwanu* równie jak wzburzenie w *Grecyi* postrzeżone.

Zapewniaią iż *Cesarz Jmść* rozkazał ogromną twierdzę stawić w *Ala* na granicy *Tirolskiey*. W przypadku odnowienia woyny, *Arcy Xże Karol* ma przywodzić 100. tyś bitnego żołnierza nad *Renem* przy pomocy sławnego Generała *Mack*. Równie ogromną siłę z woysk regularnych mieć będzie *Arcy Xże Józef Palatinus w Tirolu i Carniolii*, nie licząc pospolitego ruszenia. Generał *Chateler* bydź ma w armii jego Generał-Kwatermistrzem. 4 Officverowie *Dalmaccy* jadą jako Deputowani do Wiednia, dla oświadczenia Monarsze czułey wdzięczności swoich współziomkow. Wszyscy są bogato ubrani, w codziennych wydatkach rozrzutni. Susza w połudnowych Prowincyach nieustaiąca nadzwyczayną drogość żywności sprawuie. Regimenta, któreśmy dotąd utrzymywali w kraiach nowo przyłączonych, rozkaz odebrały ciągnąć do głównych obozow, zastąpią ich mieysce *Croatowie*. *W Trieste* odebrano wiadomość, iż miasto *Smyrna* w nowym rozruchu nowey klęski doświadczyło.

z Londinu 22. Sierpnia z Gazety Berlińskiey.

Goniec dnia wczoraysszego lądem przybyły z *Madras*, doniosł *Indyiskiey* kompanii, iż *Raia*, którego Państwa granicezą z Królestwem *Maisour*, bunt podniosł przeciw Direktorom, których iest hołdownikiem. Trzeba było lękać się skutkow szkodliwych z tego postępku, gdyby *Tippo-Saib* chciał wmieszać się do woyny. Lecz gdy ten Monarcha w dotrzymaniu przymierza pokazał się rzetelnym, woyska od kompanii wysłane w krótkim czasie buntownika do spokoynieyszych myśli nakłoniły. Przed kilko dni na pobrzeżach *W Britannii* mieliśmy burzę strafzliwą, iakiey nikt z żyiących nie pamięta. Przez 3 godziny grzmot był nieustanny; powietrze błyskawicą zdało się zapalone. O południu w *Plymouth* morze podniosło się stop 12 w 10 minutach, iak r. 1756 pod czas trzęsienia ziemi, którym upadła *Lisbona*. Oprócz kilkunastu okrętow o skały roztrąconych inney szkody nie ma; ponieważ nad mniemanie wiatru nie było gwałtownego.

We wszystkich posiedzeniach materyą rozmowy iest podpisany niespodzianie traktat między *Francyą i Portugallią*. *Oppozycya* nmilkszy w Parlamencie w pismach dziennych triumfuie, urągaiąc Ministrom, że przepowiedziany zdawna klęsce zapobiedz nie umiel. Jakoż wyzna człowiek bezstronny, iż złamanie traktatu w *Wehlen* r. 1703 zawartego, nadane *Francuzom* handlowe przywileie nawet równe, nie przyięcie do portow *Portgalskich* zdobyczy nieprzyiaciołom wydarte, prawdziwą iest klęską dla *W. Britannii*; mianowicie zaś uszczerbek w handlowych zyskach nieuchronny. boleśniey da się czuć manufakturom *Angielskim*, n żeli strata kilku odległych osad lub Prowincyi naypięknieyszych

Mówią, iż *Portugallia* pozwala *Republikantom* zakładać osady w niektórych Powiatach *Breziliyskich*. Nie ma w tym pewności: nie wiemy nawet iakie umowy zrobiono względem woysk *Angielskich* i Emigrantow dziś pod *Lisboną* stoiących obozem.

Korsarze *Francuzcy* krążąc na morzu północnym, wiele szkodzą handlowi naszemu. Generał *Abercromby*, doniosł zgromadzeniu obywatelow wyspy *Barbados*, iż Monarcha życzy sobie utrzymywać nawet w czasie pokoiu znaczne woysko na wyspach *Angielskich*; ponieważ doświadczenie pokazało na poprzedzaiących woynach, i teraźnieyszey, że dzierżawy nasze nie dość są zasłonione przeciw nieprzyiacielskiemu wtargnieniu, nayogromnieyszemi siłami morskiemi. Dla tego więc potrzeba iest, ażeby część przynaymniey trzecia woysk *Antilskich*, składała się z *Murzynow*; do czego uprzedzenie dotąd przeszkadzało, mniemaiąc, iż bunt podniosą niewolnicy; gdy przeciwnie *Francuzi* od lat kilku odniesione korzyści męstwu *Murzynow* przyznaią. Ludzie to są wierni do *Clima* przywykli z urodzenia; szkodzić w tak małey liczbie nie mogą, gdy żadnych stanowisk ważnieyszych sami w mocy swoiey mieć nie będą.

Negocyacye o pokoy w *Lille* rozpoczęte zdaią się bydź zawieszonemi; póki Ministrowie pełnomocni nie odbiorą odpowiedzi z *Hagi i Madritu*. Chciał w początkach *P. Pitt* traktować razem z *alliantami* naszemi *Francya* przeszkodę usunęła podpisuiąc z iednym warunki przedugodne, z drugim pokoy. Pozostały dziś narody z Rptą zprzymierzone. Gdybyśmy za przykładem Direktoryatu zrobili oddzielną ugodę z *Hiszpanami i Hollendrami*, *Francya* nie miałaby iuż o co woiować: gdyż *Martinikę* i inne iey osady wracamy bez trudności. Lecz gdy osobne traktaty są nam niepodobne; czyliż Direktoryat woynę przewlekać zechce, dla dogodzenia pretensyom i ziszczenia nadziei zprzymierzeńcow swoich. Czyliż, mówią *politycy Londinscy*. nie może ich przyniewolić, ażeby taki pokoy przyieli, iaki *Francuzom* będzie naydogodnieyszy? Czyliż do końca wierny w dotrzymaniu słowa danego, nie da się uwieść obiecanych nadzieią korzyści?

Tak zapewne, (*mówi Courier du Bas-Rhin*) ieszcze pokoy daleki; nie chcce go Direktoryat z *Anglikami* dla tego, iż Rady narodowe chęć do ugody zbyt głośno przed światem okazały. Niech naśmiewaią Prawodawcy; niech miasta handlowe zamiast spokoyney żeglugi okręta swoie wysyłaią na rozboy i łotrostwo. Mniemaią niektórzy, iż Direktoryat ma taiemne przynaymniey związki z *Jakobinami*; wiadomo każdemu co *Jakobini* trzymaią o *Anglikach*; pamiętne ich klubu wyroki przeciw żołnierzom pod znakami *Jerzego 3.* woiuiącym; nie mnieysza iest dziś nienawiść i chęć zemsty, iak była przed kilko laty, gdy iawnie w Konwency, przypisywano Gabinetowi *Londinskiemu* fałszowanie *assignatow*, woynę *Wandeyską*, z Szuanami &c. rozruchy po wielu miastach, spisek w *Paryżu* i zamach na

życie *Robertspierra* &c. Przydaymy, że dzisieysi Direktoryatu Ministrowie, mianowicie zaś *Talleyrand Perigord*, który długo bawił w *Londinie* znaiąc wnętrzną *Anglii* siłę, iey dostatki, handel, długi i dochody, głośno utrzymuią, iż woyny przedłużoney do lat kilku wytrzymać nie zdoła, idąc za zdaniem *Tomasza Payne*, który w księdze roku zeszłego ofiarowaney *Radom Francuzkim* i mile przyiętey śmiało twierdzi, iż *W. Brytannia* w leciech naydaley 20 upaść koniecznie musi, licząc od początku woyny teraźnieyszey.

z Paryża 21 *Sierpnia z Gazety Leydeńskiey.*

Rada 500 na taiemnym posiedzeniu potwierdziła iednomyślnie traktat pokoiu zawarty z *Portugallią*. Warunki onego nie są zupełnie wiadome: muszą bydź zyskowne i chwalebne narodowi, poniewaz u Prawodawcow naszych *approbatę* zyskały, którzy od dawnego czasu, żadnego postępku władzy wykonawczey nie pochwalili.. Dni temu kilka, doniesiono dozorcom Sali narodowey, iż bunt miał wybuchnąć w *Paryżu*: przybył nocą do nich wezwany Generał *Pichegru*; zwołano gwardyą zgromadzenia Prawodawczego; Officyerowie przysięgę wykonali, bronić rade do ostatniey krwie kropli; przybył też Inspektor Policyi; na iego zaręczenie, iż podobieństwa do buntu nie było, rozeszli się wszyscy spokoynie.

Przystąpiła zatym Rada 500 do decyzyi proiektu odbieraącego Direktorom władzę oddalenia ze służby kommenderuiących Generałow, i Officyerow. Postanowiono, iż sąd woyskowy rozeznać powinien wprzód każdego z oskarżonych przestępstwo. Na drugim posiedzeniu postrzegli się prawodawcy, iż wiele rzeczy sobie przeciwnych napisali w pomienioney ustawie; zalecili więc Kommissyi przeyrzenie całego proiektu. To naybardziey uwzgę ich zastanowiło: gdyby z Generałow który chciał iść za przykładem *Moncka* tron w *Anglii* przywracaiącego, lub *Cromwella*. Który za pomocą żołnierstwa kazał dać sobie tituł i władzę Protektora nieokreśloną; Direktoryat nie mogąc takiego człowieka od kommendy usunąć, dopuściłby niechcąc upaść Rptey, i Króla przyiąć.

Z Madritu donoszą, że w *Ameryce* Południowey straszliwe ziemi trzęsienie, dni 15 trwaiące, wiele miast, *Quito* między innemi, wywróciło: życzyć trzeba, żeby te wiadomości, iak zwyczaynie są, były niepewne, albo przynaymniey przesadzone. Kupcy miasta *Ostendy* i całey *Flandryi* zbieraią znaczne summy przez składkę dobrowolną na oczyszczenie portu pomienionego, który znacznie piaskiem iest zasypany. Blisko *Perpignan* zchwytano kilkunastu emigrantow powracaiących do Oyczyzny: wszyscy czekaią wyroku *tribunałow krimnalnych*; które dziś koniecznie oglądać się muszą na Direktoryat góruiący w narodzie za pomocą zbroyney siły.

Nie okazali tey słabości i boiaźni Administratorowie Departamentu *Rodanu* odpisuiąc Generałowi *Berthier*: „Przysłałeś nam, powia„daią: opisanie uroczystości d. 14 Lipca, i ad„res *armii Włoskiey* do Prawodawczego zgro„madzenia, żądaiąc ażebyśmy wyrozumieli „myśl naszych współziomkow. Boleią nad „tym wszyscy, żeście Wodzowie pod czas u„roczystości w obywatelskim duchu nakaza„ney, żołnierzy waszych straszyli uroionym „niebespieczeństwem, wmawiaiąc iż powinni „teraz obrócić oręż przeciw Oyczyźnie, któ„ry Oyczyzna im cała na obronę praw swoich, „Piliście zdrowie Direktoryatu i Rady sta„szych; zacożeście Radę 500 przepomnieli? „Generale! Nie ma inszego niebespieczeństwa „dla Oyczyzny, oprócz groźnego powrótu ze „*Włoch* armii zwycięzkiey. Uzbroiony żoł„nierz znać posłuszeństwo powinien; prawo „mu *deliberować* zakazało. Patrzcie, żeby „z was nie był pierwszy przykład buntu i „rewolucyi.

Armia Renu i Mozelli stateczne do tych czas milczenie zachowała. Wstępuiąc naostatek w slady *Włoskiey* przysłała do Direktoryatu odezwę przez wielu Officyerow i żołnierzy podpisaną. Wyrazy onęy są też same prawie, co tylu innych. Generał *Hoche* pisał niedawno do przyiaciela *Amerikanina*. Wstydzę się Generale mówi, odpowiadać na twoie pytania, ofiaruiesz przyiąć mnie do domu „twoiego, jeslibym potrzebował: czuię ten „dowod przyiaźni, lecz wolę zostać w Oy„czyznie. Gdybym przewinił, potrafiłbym sam „siebie ukarać. Nie mysliłem usprawiedliwiać „się przed żadnym z *Francuzow*, winienem „tę powolność cudzoziemcowi. Gdybym szedł „na *Paryż*, nie trzeba mi było dzielić woy„sko na małe dywizye. Lecz zmierzałem do „*Brestu* za wyraźnym rządu rozkazem. Wie„dział o tym woienny minister i pewnie się „nie zaparł. O stanowiskach w *S. Denis, Et„ampes* &c. o zakładaniu tam magazynow, „ani mi się śniło, cóżkolwiek prawił *Dela„rue i Willot*. Skorom się dowiedział o podey„rzeniu Prawodawcow nie czekaiąc zale„cenia Direktorow, sam pułki w *Niderlandzie* „zatrzymałem.

„Złosliwi ludzie znalezli w *Paryżu* ła„twowiernych, wmówiono radom, iż 27. „tyś. żołnierza prowadzę od *Renu*. Znasz do„brze stan woyska naszego teraznieyszey. Szły „4. regimenta kawaleryi w nich ogułem głów „1800. w 4. pół brygadach liczono 7. tyś. „500 kanonierow pieszych 180. konney ar„tylleryi. Summa 9480. Niestaie więc 18. tyś. „ale mała to omyłka w rachunkach, mogli „ią popełnić osobiści nieprzyiaciele obrońcow „Oyczyzny. To nieznośna co mówić śmie„ią o walecznej armii *Sambry i Mozy*. Ca„ła ich zdaniem, bez karności i porządku „rozbiegła się do domow. Widzisz jawny „nierozum ludzi szczebiotliwych. Całe pułki „dezertowały, przecie 27. tyś. prowadzę do „*Paryża*, niktże nie został na straży kraiow „podbitych? Proszę sądu, Generale! tam „pokażę prawdziwych *Francyi* nieprzyiacioł, „którzy zwodzą narod, sieią boiaźń i niezgo„dę, bo za to dobrze im zapłacono. Na osta-

„tnie zaś twoie zapytanie nic nie odpowiem. „Armia *Sambry i Mozy* ſkłada ſię z Republikantow, Zdrów jeſten, pracuię po dawnemu, kocham przyiacioł, Oyczyznę nadewſzyſtko, o wieści kłamliwe nie ſtoię, mowiąc z *Heracyuszem Odi profanum vulgus*. Bądź zdrow. *Hoche.*

Xiądz Lothringer drukiem ogłosił niewiadome dotąd okoliczności zgonu ſławnego *Egalite, Xcia d' Orleans*. Ze wſzyſtkich, powiada, złoczyńcow, którzemi za życia i w ſzczęściu był otoczony, jednego tylko miał przy ſobie, gdy z *Marsilli* przenioſł ſię do *Paryzkiego* więzienia *Jakobinow*. Ten niechcąc ſłyſzeć wybiiaiącey już oſtatniey godziny, pił wino i złorzeczył. Mnie wprowadzono do więzienia. Byłeś, rzekł Xże ſtatecznym w religii? Konſtitucyiny Biſkup *Gobet* ſwoim przykładem i mnie zgorſzył, teraz błąd uznawſzy wyrzekam ſię odſzczepieńſtwa. Więc dobrze zawoła Xże, i zaczoł głośną ſpowiedź jawnych świátu zbrodni ſwoich, pytaiąc ſię nie raz, czyliby mógł jeſzcze mieć nadzieię odpuſzczenia. Zapewniłuy przezemnie. Daruię, rzekł, nieprzyiaciołom, iż mi śmierć zadaią przed czasem. Oſkarżyli o zbrodnię o którey nie myslilem, lecz popełniłem inną która śmiercią nawet zgładzona nie będzie Przyczyniłem ſię do zamordowania ſądownie Krola niewinnego, lecz pewny jeſtem iż mi darował urazę. Umrzeć pragnę ażebym ſpoczoł z Ludwikiem 16. na łonie *Ludwika S.* To niech ſłuży za pociechę przydaie *Lothringer* owdowiałey Xcia małżonce.

Concilium narodowe Kościoła *Francuzkiego* zaczeło ſię uroczyście w Kościele N. . Tłum ludu nezmierny napełniał Pańſkie przybytki, ſpektatorowie zachowali przyſtoyność Oycowie p wagę do zbudowania, liczono 70, Biſkupow i Deputowanych. Zagaił pierwſzą ſeſsyą Biſkup Metropolitalny Konſtitucyiny miaſta *Rennes* zachęcaiąc wiernych, którzy ſię do tych czas w *opiniach* dwoili do zgody i jedności, bez którey ani pożytky w Kościele Bożym, ani poſłuſzeńſtwo prawom uſtanowionym zachowane bydź nie mogą. W *Arras* d 10. Sierpnia zgromadzenie Jakóbińſkie chciało korzyſtać z nieſzczęśliweg przypadku w mieście zdarzonego. Zapadł amfiteatr na którym ſtoiąc Prezydent adminiſtracyi miał rzecz do ludu otoczony municypalnością. Przyiaciele ſławnego *Lebon* wſzczeli zamieſzanie, 30. ich młodzież zchwytawſzy, wſzyſtkim głowę oſtrzygła, i z miaſta wſzyſtkich wygnała.

Taiemnicę rządu *Francuzkiego* kto chce dziś przeniknąć, mówi *Dupont de Nemours*, ma naprzód widzieć, iż bojaźń przywrócenia rządu Królewſkiego przymusza Direktorow do wypowiedzenia woyny Prawodawcom boiaźń znowu przywrócenia ſtraſzliwey anarchii przynagla Radę 500 do śrzodkow nie zawſze zgodnych z roſtropnością. Składa ſię jak dobrze wiadomo, z Roialiſtow, anarchiſtow, i prawdziwych nowey Konſtitucyi przyiacioł, pierwſzych i drugich jeſt nie wiele. Naywięcey oſtatnich. Czemuż więc nie panuią? Boiaźń odbiera uwagę. Lękaiący ſię władzy Królewſkiey, głosuią z Anarchiſtami, u których Rplta zawſze jeſt w uściech, boiący ſię Anarchii wolą jednoczyć ſię z Roialiſtami, pamiętaiąc, iż lepiey było pod Krolami żyć niżeli pod rządem *Jakobińſkim* haniebnie umierać bez prawa i ſądu. Z tych względow uformowały ſię partye Konſtytucyi przyiacioł *ſłabych i zapalonych*, obydwie nie umieiąc zachować równowagi, wiążą ſię z nieprzyiaciołami Rptey niewątpliwemi, jakiemi ſą Roialiści z przywiązania do Królow, anarchiści do łupieſtwa i nierządu.

Direktoryat wykonawczy równie ſię dzieli na dwie ſtrony. *Carnot i Barthelemy* należą do liczby prawdziwych i rozsądnych przyiacioł Konſtytucyi, *Barras i Rewbell* do liczby *zapalonych* jey obrońcow. Tych zdaniem ſtać nie może Rplta jesli śrzodki oſtre i ſurowe nie będą zażyte. *Larevelliere* w domowym życiu cnotliwy, rzetelny, uczony; gorliwy republikant, lecz bojaźliwy i ſłaby, nie zdatnym jeſt do rządzenia narodu burzliwego w teraźnieyſzych czasach. Mogł bydź pośrzednikiem ro różnionych Direktorow mógł do zgody przymuſić, lecz przywiązany do rządu Republikanſkiego, lęka ſię bardziey Roialiſtów niż *anarchii*. Dała mu powod Rada 500. do ziednoczenia ſię z Republikantami zapalonemi. Kto zechce przypomnieć, jak Prawodawcy na publicznych poſiedzeniach częſtokroć nie zachowali przyſtoyności koniecznie potrzebney reprezentantom narodu wielkiego jak ſię zatrudniali długo i gorliwie małemi rzeczami, jak do tych czas w przewłokę puſzczaią ſkarbowe, jak znoſili z naywiękſzym pośpiechem prawa niektóre na których podług mniemania wielu, ſpokoyność i całość Rptey polega, nie poczyta za złe Direktorowi, iż Radę 500. w ſercu miał za zgromadzenie Roialiſtami napełnione. Cóż gdy ſłyſzał oſkarżony bez winy Generałow *Hoche i Buonaparte* z których pierwſzy kończąc woynę domową, drugi z *Cesarzem w Niemczech i Włoſkiey* krainie chwalebną zaſłużyli ſię Oyczyźnie.

Pozoſtała jeſzcze Rada ſtarſzych. Ta przecie zachowała bezſtronność i zdrowy rozsądek. Nie łącząc ſię do żadney ſtron, przeciwnie uſiłuie święcić i ſkoiarzyć, przykładem ſwoim bronić uczy konſtytucyą, i prawem przepisanych granic nie przeſtępuie. W tym ſtanie dziś jeſteśmy, jeſt czego ſię lękać; rozpaczać nie należy. Jak tylko umyſły ſie zaspokoią, ſkoro minie płonna bojaźń ſtrzeżmy ſię ażeby u nas duch *kontrarewolucyiny* nie odmienił ſię w ſtateczną i nieuſtanną *oppozycyą*. Nic ona dobrego nie przynioſła *Anglikom*, czynili mimo jey wrzaſki co należało Miniſtrowie, u nas wielkich w domu rozruchow nieſkończonych ſwarow, i woyny źrzódłem bydź może.

Generał *Bernadotte* przybył ze *Włoch* oddal Direktoryat wi kilkanaście chorągwi dawniey zdobytych i liſt w którym General *en Chef* zaſłużone pochwały daie towarzyſzowi ſwoiemu. Tym ſposobem nadgradzał *Buonaparte* wſzyſtkim armii *Włoskiey* Generałom ſtawiąc ich na widok miaſta Rptey ſtołecznego.

Nro 99.

DODATEK DO KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 12. WRZESNIA ROKU 1797. WE WTOREK

z Madritu 3. Sierpnia z Gazety Berlińskiey

Nowy Minifter fkarbowy dług zaciąga 100 millionow realow. *Xżę Pokoju* zoftał dożywotnim Rządcą miafta *Burgos*. Dawnym obyczaiem na mieyscu rezydencyi Monarfzey nikomu nie czyniono w Hiszpanii honorow woyfkowych. *Król Jmść* oddawać one kazał pierwfzemu Miniftrowi. Z *Cadix* piszą, iż Admirał *Jervis* kazał wiele ftatkow gotować do nowego bombardowania Inkwizytorom zalecono, ażeby odtąd nikogo pozywać lub fądzić nie ważyli fię o religią, o czym zagraniczni Konsulowie fą uwiadomieni.

z Turinu 10 Sierpnia z Gazety Leydeńfkiey.

Rząd nafz drukiem ogłofił korrespondencyą rewolucyoniftow *Włofkich* z buntownikami *Piemontu*. Naymnieyfzey nie ma wątpliwości, iż *Francuzi* nie należeli do rozruchow; ftosuiąc fię owfzem do rofkazow Generała *en Chef Buonaparte* gotowi byli dać *Królowi Jmci* fkuteczną pomoc, gdyby iey potrzebował W *Bergamo i Breścia* dawniey, dziś w *Ankonie* załogi Republikantfkie lud zapewne namòwiły do rewolucyi. W *Coni Alexandryi, Tortonie* &c. wfzyftko ieft po dawnemu. Takowy poftępek zwycięzcy *Włofkiego*, dziwny zaifte i niespodziany mniemanym *patriotom*; zaftanowił ich cokolwiek; chęci iednak do nowego nie odiął przedfięwzięcia.

Buntownicy, których do 4 tyś. zgromadziło fię w kraiu *Genueńfkim*, zbroyno wkroczyli temi dniami do *Revello* zamku obronnego, w którym przed laty mieszkanie mieli *Margrabiowie Montferratu*. Tam ofzańcowani, w żywność opatrzeni i artilleryą, wydali odezwę do narodu, donofząc iż nie ieft ich myślą wywracać rząd uftanowiony, prawo, religią, lub maiątek wydzierać; chcą tylko fzlachtę do *równości* przywrócić. Liczba rokofzanow powiękfza fię codziennie. Znayduie fię między niemi Syn Hrabiego *Avogrado* wchodzącego do nafzey *Regencyi*. Rząd woyfko zewfząd zgromadzać kazał na potłumienie ftrafznego pożaru. Cóżkolwiek naftąpi, iefteśmy przekonani, że fpokoyność zupełna *Piemontu* od ufpokoienia *Włoch* zawifła. Tych los w ręku Generała zwycięzcy. Od *Ankony* do gór *Alpeyfkich* kray mu ieft pofłufzny; pifze prawa, żadnego przecie nie ma, któreby nie miało w zamiarze głównym utrzymania porządku i fprawiedliwości. *Król Jmć Sardyńfki*, do tych czas przynaymniey, może dać temu wodzowi świadectwo znamienite, iż zawartych traktatow imieniem fwoiego narodu ściśle dochował.

Od granic Włofkich 17 Sierpnia z Gazety Berlińfkiey.

Według liftow z *Rzymu* d. 8 pisanych, trwa dotąd fpokoyność w tey ftolicy. Rząd iednak nie opufzcza żadnych śrzodkow do utrzymania oney dążących. Tak czynić każą groźne zewfząd okoliczności. Liczne patrole idą bezprzeftannie po ulicach; rynki i mofty osadzone fą artilleryą; nikomu bez pafzportu wyiechać z miafta nie wolno. Wiadomo teraz iż spisek odkryty niedawno był nierównie okropnieyfzy niżeli w początkach rozumiano. Wielu podeyrzanych arefztuią w mieście; innych, którzy iuż uciekli, w Prowincyach. Wfzyftkich zamknięto częścią w twierdzy *S. Anioła*, częścią w *Civita-vechia*. Z *Mediolanu* Generał *Buonaparte* przed d. 14 pewnie nie wyiechał do *Udine*.

z Bruxelli 17 Sierpnia z Gazety Frankfortfkiey.

Dowiedział fię rząd nakoniec, iakim fposobem towary zagraniczne wprowadzano do Departamentow *Belgickich*. *Angielfkie* i neutralne ftatki Kupieckie, nawet woienne wchodziły do ujścia zachodniego rzeki *Escaut* ładowne towarami zakazanemi. Baty od brzegow *Flandryi* przedtym *Hollenderfkiey* nocą wyfłane, wfzyftko zabrawfzy, na ląd wyrzucały w okolicach *Hulft, Axel, i Sas de Gand*. Tam w liczbie znaczney zgromadzeni Kontrabandiftowie; w broń opatrzeni, zabierali na przygotowane wozy, i przeprowadzali do fkładow Zachodniey *Flandryi*. Uwiadomieni o tym niedawno celnicy, zgromadzili nieco gwardyi i woyfka regularne, chcąc ich pochwytać na uczynku. Było Kontrabandiftow 300 zbroynych; dowodzce ich odważni i przezorni mężnie fię broniąc odparli żołnierza; nadefzłe pofiłki wydarły im zwycięztwo. Kilkadziefiąt wozow drogiemi rzeczami ładownych pofzło w zdobycz Z obu ftron w boiu wielu zabito, więcey raniono.

z Conftantinopola 30 Lipca z Gazety Berlińfkiey.

Kuryer *Wenecki* przywiozł Obywatelo-

wi *Wendramini* listy wierzytelne od *Municipalności* tymczasowey, ktòra go stanowi Am bassadorem u *Wysokiey Porty*, Konsulem: i Sędzią kraiowych interessow na całe Państwo *Ottomańskie*. *Diwan* do tych czas nie przyznał tych tytułow *P. Vendramini*; wątpiemy nawet żeby to uczynił, chociaż *Aubert Dubayet* Ambassador *Francuzki* pomaga mu nayusilniey. Wszakże kredyt u Porty Generała Ministra nie iest dziś czym był dawniey. *Foscari* bywszy Ambassador, gorliwy przyiaciel zasady rewolucyi w Oyczyźnie, powraca do *Wenecyi*.

Porta wielce bydź się zdaie troskliwą o to co się iuż stało na wyspach *Corfou*, *Zante*, *Cephalonia*, &c tym bardziey się zastanawia nad ogromną *Francuzow* potęgą morską i lądową, która tam się zgromadza. Gotuie więc zawczasu śrzodki dążące do wstrzymania *Grekow* niespokoynych; ci iak tylko będą w porozumieniu z *rewolucionistami Włoskiemi*, iak tylko z niemi się połączą, panowanie *Turkow w Europie* od 4 wiekow trwaiące, upadku i końca musi bydź bliskie.. *Mahommet-Kan* Szach czy Uzurpator Tronu *Perskiego* został zabity od iednego z Xiążąt u Dworu bawiących. Nowy Pan ma partyą bardzo potężną, za którey pomocą spodziewa się utwierdzić na głowie swoiey koronę, źle nabytą. Gdy *Ali Basza Natolii* był iuż gotowym ruszyć na pomoc przeciw buntownikow *Rumelii*, *Diwan* mu roskazał z miasta nie wychodzić. Przypomniała snadź teraz *Porta*, iż *Ali Azyą* niedawno zbuntował, i zwyciężyć się nie dał. Zawarto z nim ugodę; Sułtan lęka się nie bez przyczyny, ażeby się nie złączył z innym buntownikiem *Pasvan Oglou*, którema nikt nie wierzy, żeby się szczerze z *Portą* miał poiednać.

z Ehrenbreitsteinu 20. Sierpnia z Gazety Frankforskiey.

Nie zważaiąc nad dekret 750. Prawodawcow swoich, armia *Sambry i Mozy* XX. Emigrantom zabrania powracać do Oyczyzny. Generałowie na chwytanie ich wydali surowe rozkazy dziś rano kilkunastu w *Coblence* uwięzionych na brzeg *Renu* prawy przeprowadzono, z tąd do *Wetzlar*, gdzie iest głòwna kwatera. Miastu *Coblence i Elektorstwu Trewirskiemu* kazano co rychley zapłacić million 200. tyś. liwrow kontrybucyi na ten kray przypadaiącey. Tamże od niejakiego czasu uformowały się zgromadzenia rewolucyine. Ich dziełem były owe kartki w Prowincyach *Niemieckich* rozrzucone, zachęcaiące mieszkańcow do jednoczenia się z *Rptą Francuzką*. Do tąd nie sprawiły skutku spodziewanego, wszakże jesli pokoy nie prędko podpisany będzie, nie wiadomo co może wyniknąć Zprzykrzyły się już Republikantskie zdzierstwa rekwizycye &c. Rewolucyonistowie zaręczaią Obywatelom obeyście się łagodnieysze, jak tylko chęć oświadczą przyięcia imienia *Francuzow*, do czego żeby łatwiey niebacznych ciągneli, Kommissya w *Bonn* rządowa nieokresloną druku wolność ogłosiła.

z Limburga nad Lahn 21. Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

Oświadczyli się *Francuzi*, iż w krótkim czasie zaczną wycinać piękne lasy w okolicach naszych należące do Szlachty i Duchowieństwa. Z całego kraiu Deputowani ziachawszy się do *Weilbourg* naradzaią się, jakim sposobem wiszącą klęskę odwrócić Przyidzie podobno zapłacić kilkakroć sto tyś. złotych.

z Stralsundu 26 Sierpnia z Gazety Lipskiey.

D. 24 *Król Jmć Swedzki* przybył do naszego miasta, przyięty z niewypowiedzianą radością poddanych swoich. Dwa dni bawił; oglądał twierdze, przypatrywał się manewrom licznego garnizonu; dziś do *Tstadt* odpłynoł.

DONIESIENIE

Maciey Kunoyć ze Wsi Sokołoyć Parafii Gierwiatskiey odszedł zostawiwszy Zonę Mariannę opuszczoną od lat pięciu, ktoby wiedział o nim czy żyie, gdzie się znayduie, lub też pomarł przez miłość bliźniego i uczynność Chrześciańską niech doniesie lub do Plebana Gierwiatskiego, lub do Kancellaryi Konsystorza Generalnego Wileńskiego.

Dni ostatnich terazznieyszego Miesiąca Września zaczyna się prenumerata na Gazetę pod titułem Kuryer Litewski; z pocztą kosztuie złotych 80. na mieyscu wzięta złotych 60. na rok.